

EUROPEJSKA POLITYKA SPÓJNOŚCI 2007-2013 I KIERUNKI JEJ ZMIAN

Marek PRONIEWSKI¹

1. Wstęp

Polityka spójności Unii Europejskiej jest obecnie realizowana w perspektywie finansowej 2007 – 2013 na podstawie funduszy strukturalnych, tj. Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społeczny oraz Funduszu Spójności. Dotychczas funkcjonujące fundusze na rozwój rolnictwa i rybołówstwa, w nowym okresie budżetowania, służą finansowaniu polityk wspierających politykę spójności, czyli Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybackiej. Podstawą funkcjonowania polityki spójności i polityk ją wspierających jest tzw. Zintegrowany Pakiet Wytycznych UE, natomiast bezpośrednie wytyczne dla polityki spójności stanowią Strategiczne Wytyczne Wspólnoty (SWW). SWW są przekładane na Narodową Strategię Spójności, zwaną także Narodowymi Strategicznymi Ramami Odniesienia (NSRO), oraz dokumenty operacyjne – programy operacyjne (PO) i regionalne programy operacyjne (RPO). PO i RPO są rozpisywane na osie priorytetowe (priorytety), które realizują konkretne cele rozwojowe sprecyzowane branżowo lub geograficznie i tematycznie. W obecnym okresie programowania zostały utrzymane wszystkie dotychczasowe zasady polityki regionalnej, m.in.: wieloletnie programowanie, partnerstwo, ewaluacja, współfinansowanie, wspólna odpowiedzialność, n+2, zachowanie systemu wypłat zaliczek. W tym również zasada, że jeden program może być finansowany tylko z jednego funduszu, za wyjątkiem sytuacji, gdy dany kraj otrzymuje wsparcie z Funduszu Spójności.

2. Narodowa Strategia Spójności i instrumenty jej realizacji

Podstawy realizacji Polityki Spójności w Polsce kreuje Narodowa Strategia Spójności – NSS/Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia – NSRO. Jest to dokument strategiczny określający priorytety i obszary wykorzystania oraz system wdrażania funduszy unijnych: EFRR, EFS oraz Fundusz Spójności w ramach budżetu Wspólnoty na lata 2007–2013. W ramach polityki spójności Polska otrzyma w latach 2007-2013 około 67,3 mld euro (Por.: tabela 1.), czyli 19,3% całego budżetu przeznaczanego na politykę spójności UE, wynoszącego 347,414 mld EUR. Kwota

¹ Dr hab. Marek Proniewski, prof. UwB – Wydział Ekonomii i Zarządzania Uniwersytetu w Białymstoku.

ta będzie wydatkowana w ramach interwencji z: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności.

Tabela 1. Średnioroczna alokacja środków unijnych przeznaczonych na politykę spójności w Polsce na lata 2007 – 2013 (w mld euro, w cenach bieżących)

Środki na zobowiązania	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Ogółem 2007-13
NSRO, w tym cele:	8 129	8 665	9 214	9 441	10 023	10 605	11 207	67 284
Konwergencja	8 033	8 566	9 113	9 337	9 916	10 495	11 093	66 553
Europejska Współpraca Terytorialna	0,096 226	0,098 492	0,101 157	0,104 244	0,107 414	0,110 300	0,113 259	0,731 092

Źródło: Opracowane na podstawie: [*Polska. Narodowe Strategiczne... 2007* s. 122 – 123].

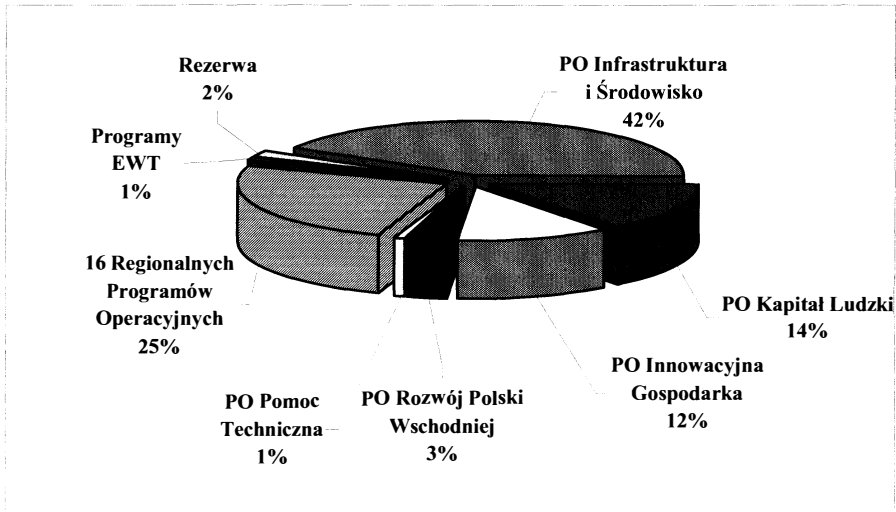
Realizacja polityki spójności 2007-2013 odbywa się poprzez: Programy Operacyjne (PO), zarządzane przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego: Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (PO IiŚ) – EFRR i FS; Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka (PO IG) – EFRR; Program Operacyjny Kapitał Ludzki (PO KL) – EFS; Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej (PO RPW) – EFRR; Program Operacyjny Pomoc Techniczna (PO PT) – EFRR; Programy Operacyjne Europejskiej Współpracy Terytorialnej (EWT) – EFRR; Regionalne Programy Operacyjne (RPO), zarządzane przez samorzady województw: 16 Regionalnych Programów Operacyjnych – EFRR. Podział środków w ramach PO przedstawia tabela 2., wykres 1. i mapa 1.

Tabela 2. Podział środków UE dla Polski w latach 2007-2013 według Programów Operacyjnych

Program operacyjny	Wartość w mld EUR	Udział w %	Źródło finansowania
PO Infrastruktura i Środowisko	27,9	41,5	EFRR, FS
16 Regionalnych Programów Operacyjnych	16,6	24,7	EFRR
PO Kapitał Ludzki	9,7	14,4	EFS
PO Innowacyjna Gospodarka	8,3	12,3	EFRR
PO Rozwój Polski Wschodniej	2,3	3,4	EFRR + 992 mln EUR
PO Pomoc Techniczna	0,5	0,7	EFRR
PO Europejska Współpraca Terytorialna	0,7	1,1	EFRR
Rezerwa	1,3	1,9	EFRR, FS
Razem	67,3	100,0	

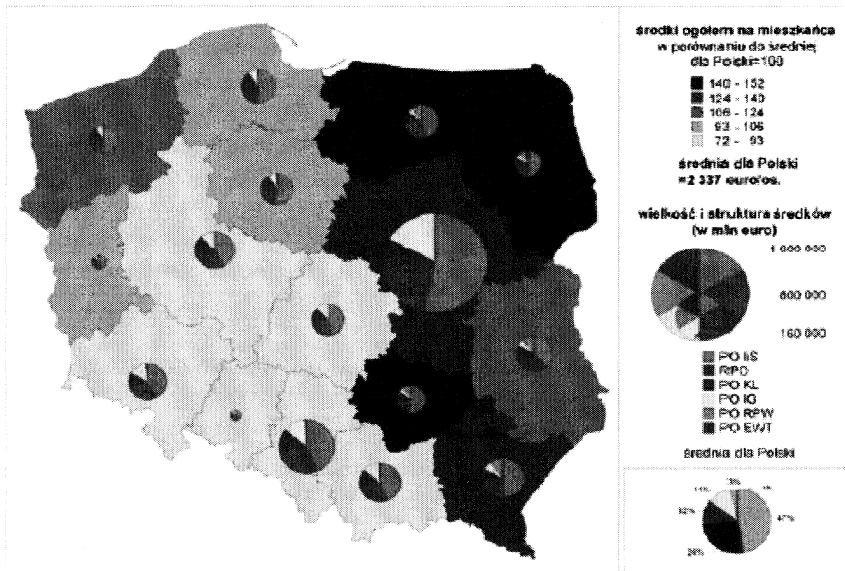
Źródło: Opracowane na podstawie: [*Polska. Narodowe Strategiczne... 2007*, s. 116].

Wykres 1. Struktura środków dla Polski w ramach polityki spójności wg. Programów Operacyjnych, w latach 2007-2013

Źródło: [System wdrażania funduszy 2007 s. 9].

Mapa 1. Wielkość i struktura środków finansowych na lata 2007-2013 w ramach NSRO

Źródło: [Przegląd Regionalny... 2008 s. 56].

Dopływ środków finansowych w ramach wszystkich programów operacyjnych do regionów słabo rozwiniętych (tj. objętych Programem Operacyjnym Rozwój Polski Wschodniej) może podnieść regionalny PKB o 8% [*Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej...* 2006 s. 5].

Celem generalnym polityki UE na lata 2007-2013 jest zwiększenie spójności społeczno-ekonomicznej powiększonej Wspólnoty, dla promowania harmonijnego, równomiernego i trwałego rozwoju Unii Europejskiej. Celowi temu przyswiecają wszelkie działania podejmowane zarówno na szczeblu krajowym, jak i regionalnym.

Polityka spójności powinna stanowić czynnik prorozwojowy. Wszelkie pozytywne efekty oddziaływania polityki spójności dobrze widać w regionach słabo rozwiniętych. W 2008 roku, we wrześniu, wybuchł ogólnoswiatowy kryzys finansowy, który dotknął wszystkie gospodarki, w tym regionalne, w wyniku czego została osłabiona synergia oddziaływania środków unijnej polityki spójności.

3. Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej w stymulowaniu wzrostu gospodarek regionalnych

Specjalny Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej ma na celu zahamowanie tendencji stagnacyjnych, decydujących o marginalizacji i peryferyjności województw wschodnich, oraz pobudzenie wzrostu gospodarczego w tych regionach. Program ten stanowi dodatkowy element wsparcia z funduszy strukturalnych oraz wzmacnia działanie innych programów na obszarze Polski Wschodniej w drodze wywołania efektów synergii przez realizację wyodrębnionych działań stymulujących rozwój ekonomiczny i społeczny” [*Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej...* 2009].

Tabela 3. Podział środków w ramach PO Rozwój Polski Wschodniej według osi priorytetowych

Osie priorytetowe	Wkład UE w mln euro	Wkład krajowy w mln euro	Ogółem w mln euro
I. Nowoczesna gospodarka	789,96	139,40	929,36
II. Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego	255,12	45,02	300,14
III. Wojewódzkie ośrodki wzrostu	452,62	79,87	532,50
IV. Infrastruktura transportowa	660,38	116,54	776,92
V. Zrównoważony rozwój potencjału turystycznego opartego o warunki naturalne	47,50	8,38	55,88
VI. Pomoc techniczna	68,21	12,04	80,25
Ogółem	2 273,79	401,26	2 675,05

Źródło: Broszura informacyjna: [*Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej...* 2009; www.polskawschodnia.gov.pl].

Tabela 4. Algorytm podziału środków, w ramach PO RPW, na województwa

Województwo	Algorytm dla kwoty 992,19 mln euro	Podział kwoty 992,19 mln euro	Algorytm dla kwoty 1 213,39 mln euro	Podział kwoty 1 213,39 mln euro	Łączna kwota z EFRR w mln euro
lubelskie	26,69%	264,85	20,09%	243,72	508,57
podkarpackie	25,54%	253,41	19,29%	234,07	487,48
podlaskie	14,68%	145,61	19,88%	241,25	386,86
świętokrzyskie	15,74%	156,21	18,06%	219,09	375,30
warmińsko-mazurskie	17,35%	172,11	22,69%	275,26	447,37
Polska Wschodnia	100%	992,19	100,00%	1 213,39	2 205,58

Źródło: Broszura informacyjna: [Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej... 2009].

Cel główny Programu będzie osiągnięty przez realizację celów szczegółowych, którymi są [Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej... 2009 s. 60]:

- stymulowanie rozwoju konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy;
- zwiększenie dostępu do Internetu szerokopasmowego w regionie;
- rozwój wybranych funkcji metropolitalnych miast wojewódzkich;
- poprawa dostępności i jakości powiązań komunikacyjnych;
- zwiększenie roli zrównoważonej turystyki w gospodarczym rozwoju makroregionu;
- optymalizacja procesu wdrażania programu.

Polityka spójności jest prowadzona dla słabo rozwiniętych regionów. W opinii Komisji współlistnienie Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej z innymi programami operacyjnymi [...] pozwoli województwom Polski Wschodniej na zmiany na ich drodze do uzyskania konkurencyjnej gospodarki. Działanie Programu nie zakończy się w 2013 r. wraz z końcem perspektywy finansowej Unii Europejskiej. Dla pięciu województw Polski Wschodniej lata 2007-2013 będą okresem wdrażania projektów infrastrukturalnych i innych projektów rozwojowych z zakresu: rozwoju zasobów ludzkich, przedsiębiorczości i innowacyjności. Następne lata będą poświęcone wdrażaniu projektów zapewniających trwały wzrost województw Polski Wschodniej i odsuwających w przeszłość jej dzisiejsze społeczne i ekonomiczne zapóźnienie względem innych regionów Polski i Unii Europejskiej. Powiększając swój potencjał rozwojowy, województwa Polski Wschodniej staną się bardziej konkurencyjne na wspólnym rynku europejskim, na którym największe korzyści odnoszą silne, a nie słabe regiony [Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej... 2009 s. 5].

4. Alokacja środków polityki spójności w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych

W perspektywie finansowej 2007 – 2013 każde, z szesnastu województw, realizuje własny odrębny Regionalny Program Operacyjny. Programy są finansowane ze środków EFRR i zarządzane przez samorząd województwa. Celem 16 Regionalnych Programów Operacyjnych jest podnoszenie konkurencyjności poszczególnych regionów oraz promowanie zrównoważonego rozwoju. Cele będą osiągnięte przez tworzenie warunków do wzrostu inwestycji na poziomie regionalnym i lokalnym oraz tworzenie warunków do wzrostu zatrudnienia.

Największa alokacja środków w ramach RPO przypadła województwom: mazowieckiemu, śląskiemu, małopolskiemu, wielkopolskiemu, dolnośląskiemu, zatem regionom należącym do grona najbogatszych. Najmniej pieniędzy z programów regionalnych zagwarantowano województwom: opolskiemu, lubuskiemu, podlaskiemu oraz świętokrzyskiemu.

Tabela 5. Alokacja środków wspólnotowych w podziale na RPO, na lata 2007 – 2013

RPO województwa:	Wkład wspólnotowy (w euro)
dolnośląskiego	1 213 144 879
kujawsko-pomorskiego	951 003 820
lubelskiego	1 155 854 549
lubuskiego	439 173 096
łódzkiego	1 006 380 910
małopolskiego	1 290 274 402
mazowieckiego	1 831 496 698
opolskiego	427 144 813
podkarpackiego	1 136 307 823
podlaskiego	636 207 883
pomorskiego	885 065 762
śląskiego	1 712 980 303
świętokrzyskiego	725 807 266
warmińsko-mazurskiego	1 036 542 041
wielkopolskiego	1 272 792 644
zachodniopomorskiego	835 437 299
Ogółem	16 555 614 188

Źródło: [Regionalne Programy Operacyjne...].

Tabela 6. Przeciętna wysokość środków w ramach RPO, przeznaczona na poszczególne dziedziny wsparcia

Dziedzina	w mln euro	w %
Transport	275,5	26,6
BRT (badania i rozwój technologiczny)	243,2	23,5
Infrastruktura społeczna	114,7	11,1
Ochrona środowiska	109,7	10,6
Społeczeństwo informacyjne	80,4	7,8
Rewitalizacja	57,8	5,6
Turystyka	46,2	4,5
Kultura	38,1	3,7
Energia	31,1	3,0

Źródło: [Unijne fundusze... s. 6; www.mrr.gov.pl].

W ramach regionalnych programów operacyjnych najwięcej środków zostało przeznaczonych na realizację projektów z obszaru transportu (tabela 5.). Przeciętnie, co czwarte euro, wydatkowane w ramach RPO, będzie wykorzystane na budowę i remont dróg oraz transport miejski. Kolejną dziedziną, pod względem wysokości przyznanych środków, jest wspieranie badań i rozwoju technologicznego oraz rozwoju przedsiębiorczości, co stanowi średnio 24% całości środków w tych programach. Kolejnym typem inwestycji o znacznym udziale środków w ramach 16 RPO są inwestycje w infrastrukturę społeczną (co dziesiąte euro) [Unijne fundusze...].

5. Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej w Polsce w latach 2007-2013

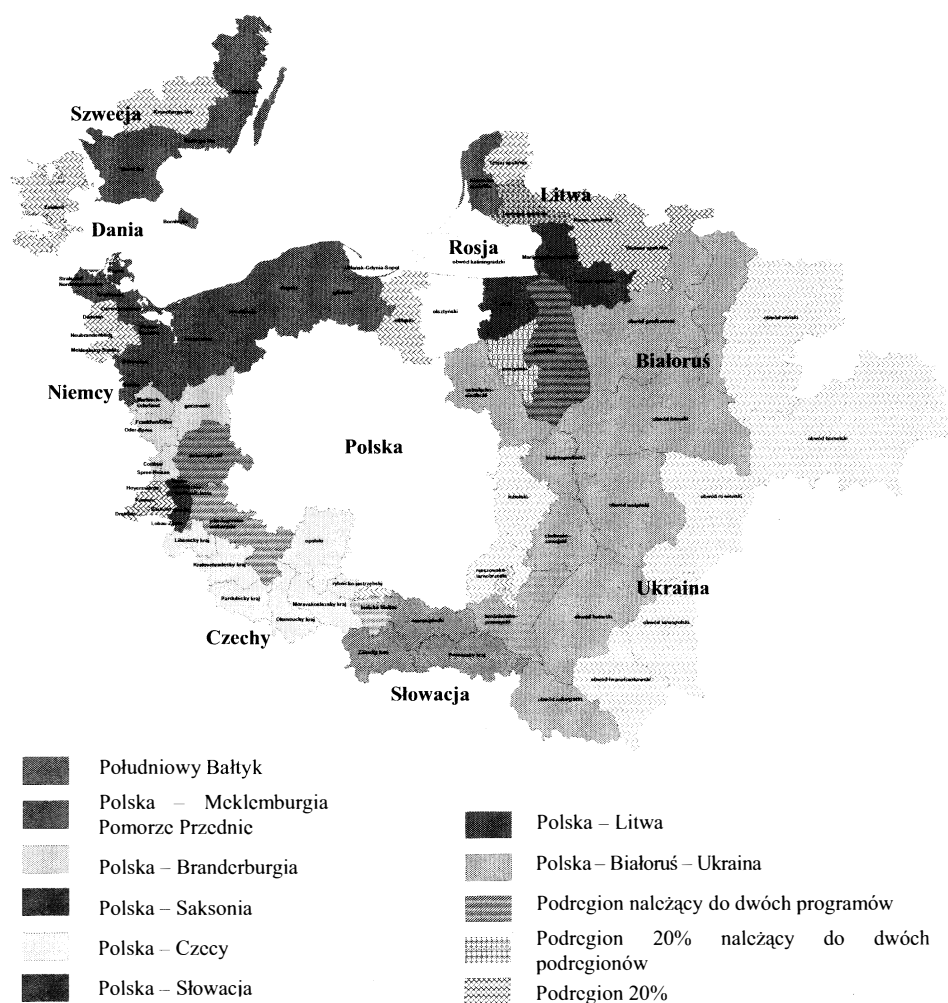
Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej w Polsce są kontynuacją dotychczas realizowanych programów w ramach Inicjatywy Wspólnotowej Interreg, w zakresie współpracy: transgranicznej, transnarodowej i międzyregionalnej. Programy współpracy transgranicznej objęte Europejską Współpracą Terytorialną w Polsce będą realizowane w podregionach usytuowanych na wewnętrznych lądowych granicach UE i wzdłuż wybrzeża Bałtyku. Komisja Europejska ustaliła również odrębną grupę programów współpracy transgranicznej, realizowanych na zewnętrznych granicach Unii, w tym również wzdłuż polskiej granicy wschodniej. Programy z udziałem państw spoza UE będą współfinansowane ze środków Europejskiego Instrumentu Partnerstwa i Sąsiedztwa (ENPI).

Programy współpracy transgranicznej mają na celu promowanie rozwoju gospodarczego, społecznego i ochronę środowiska na obszarach przygranicznych. Zwraca się szczególną uwagę na konkurencyjność regionów przygranicznych, która będzie wzmacniana za pomocą priorytetów w zakresie: wspierania przedsiębiorczości, rozwoju sektora małych i średnich przedsiębiorstw, rozwoju turystyki, kultury, handlu

przygranicznego. Kontakty przygraniczne mają rozwijać się dzięki poprawie dostępności do sieci transportowych, informacyjnych i komunikacyjnych oraz współpracy administracyjnej i integracji społeczności lokalnych.

W ramach Celu 3. *Europejskiej Współpracy Terytorialnej* są realizowane następujące programy współpracy transgranicznej z udziałem Polski (por. mapa 2.), tj.: Polska - Meklemburgia/Brandenburgia; Polska – Brandenburgia; Polska – Saksonia; Polska – Republika Czeska; Polska – Słowacja; Polska – Litwa; Polska – Szwecja – Dania – Litwa – Meklemburgia (Południowy Bałtyk).

Mapa 2. Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej w Polsce w latach 2007 – 2013

Źródło: [Departament Inicjatywy Interreg 2006].

Z udziałem państw spoza Unii Europejskiej, w ramach Europejskiego Instrumentu Partnerstwa i Sąsiedztwa Polska, jest realizowany program trójstronny: Polska – Białoruś – Ukraina (Por.: mapa 2.). Europejski Instrument Partnerstwa i Sąsiedztwa (*European Neighbourhood and Partnership Instrument*), zgodnie z Rozporządzeniem ENPI, dopuszcza finansowanie wielu różnorodnych tematów, istotnych dla rozwoju pogranicza polsko-białorusko-ukraińskiego, w tym między innymi [Kasprzyk 2006 s. 406 – 407]:

- dialog polityczny i reformy;
- działania legislacyjne i regulacyjne, szczególnie w zakresie intensyfikacji rynku wewnętrznego i handlu;
- wzmocnienie narodowych instytucji i innych organizacji w zakresie rozwoju współpracy i partnerstwa;
- rozwój zrównoważony;
- ochronę środowiska i prawidłowe gospodarowanie zasobami naturalnymi;
- wsparcie rozwoju społecznego i równouprawnienia płci, zatrudnienia oraz ochrony praw obywatelskich;
- ochronę praw człowieka, wolności i demokracji;
- rozwój gospodarki, w tym sektora prywatnego;
- współpracę w zakresie rynku: energetycznego, telekomunikacji, sektora transportowego;
- bezpieczeństwo na granicach;
- współpracę w zakresie sprawiedliwości i spraw wewnętrznych, migracje, udzielanie azylu, walkę z terroryzmem, praniem „brudnych pieniędzy” i przestępstwami podatkowymi;
- badania wspólnotowe oraz aktywność innowacyjną;
- współpracę pomiędzy: szkołami, naukowcami i studentami;
- kontakty międzyludzkie, współpracę mieszkańców oraz młodzieży;
- uczestnictwo państw partnerskich w programach i agencjach wspólnotowych;
- współpracę transgraniczną w zakresie zrównoważonego rozwoju gospodarczego, społecznego i środowiskowego w regionach przygranicznych;
- integrację regionalną i inne.

W ramach programów współpracy transnarodowej, w latach 2007 – 2013 Polska będzie brała udział w :

1) Programie Region Morza Bałtyckiego – Polska, Niemcy, Dania, Szwecja, Norwegia, Finlandia, Estonia, Litwa, Łotwa, Rosja i Białoruś (w ramach programu przewiduje się wsparcie dla partnerów rosyjskich i białoruskich ze środków Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa);

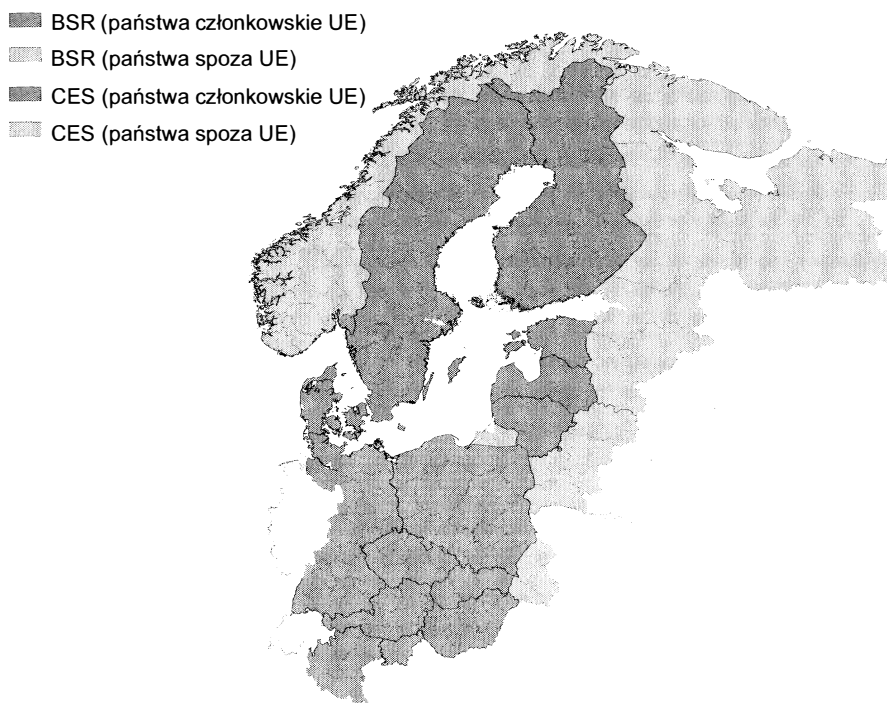
2) Programie Obszaru Środkowo-Wschodniego (wydzielonego z realizowanego w latach 2000-2006 programu INTERREG III B CADSES) – Polska, Republika Czeska, Słowacja, Węgry, Niemcy, Austria, Słowenia, Włochy i Ukraina.

Programy współpracy transnarodowej wspierają sieci współpracy i działania prowadzące do zintegrowanego rozwoju terytorialnego, z uwzględnieniem głównie takich priorytetów, jak:

- innowacyjność;
- środowisko;
- poprawa dostępu do usług transportowych i telekomunikacyjnych oraz ich jakości, o wymiarze transnarodowym;
- zrównoważony rozwój obszarów miejskich.

W programach transgranicznych i transnarodowych alokacja środków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego przez Polskę wynosi prawie 558 mln euro, a w programach współpracy transgranicznej w ramach Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa Alokacja Polska – 153 mln euro.

Mapa 3. Programy Współpracy Transnarodowej w Polsce 2007 – 2013

Źródło: [Departament Inicjatywy Interreg 2006].

W latach 2007 – 2013 Polska realizuje też programy współpracy międzyregionalnej. Preferowane są działania w zakresie poprawy efektywności polityki regionalnej, takie jak: promowanie innowacyjności i gospodarki opartej na wiedzy, ochrona środowiska, zapobieganie zagrożeniom. Komisja Europejska wskazała na możliwość powiązania tych działań z programami celu 1. i 2. unijnej po-

lityki spójności w ramach nowej inicjatywy – *Regions for Economic Change* (Regiony na Rzecz Zmian w Gospodarce). Środki finansowe programu współpracy międzyregionalnej, będące do dyspozycji wszystkich państw Unii Europejskiej, wynoszą 321 mln euro (EFRR). Poza 27 państwami członkowskimi (łącznie z Bułgarią i Rumunią), udział wezmą w programie: Norwegia i Szwajcaria, z własnym wkładem finansowym.

6. Jaka polityka spójności po 2013 roku?

Polityka spójności, zgodnie z zapisami Traktatu podkreślającymi wspieranie zrównoważonego i harmonijnego rozwoju, w szczególności przez zmniejszanie zróżnicowania społecznego i gospodarczego między regionami, po 2013 roku nadal powinna promować ogólny i harmonijny rozwój oraz reagować na zróżnicowania regionalne w okresie pokryzysowym. Jako filar integracji europejskiej powinna: zapewnić szybszą konwergencję, integrację społeczną i gospodarczą, zapewnić regionom wykorzystanie w pełni swego potencjału rozwojowego. Cele polityki spójności muszą uwzględniać nowe wyzwania Unii Europejskiej XXI wieku, tj. [Por.: Samecki 2009 s. 5 – 6]:

- zwiększenie konkurencyjności i zatrudnienia na poziomie regionalnym;
- ułatwienie wzrostu na obszarach pozostających w tyle;
- zwiększenie stopnia integracji transgranicznej;
- budowanie potencjału dla rozwoju innowacyjnej gospodarki, w tym gospodarki w regionach słabiej rozwiniętych.

Realizując zapisy traktatowe, polityka spójności powinna koncentrować się na [Samecki 2009 s. 4]:

- inwestycyjnym wsparciu rozwoju i dostosowań strukturalnych regionów;
- poprawie zatrudnienia w świetle zmian strukturalnych oraz zwalczaniu wykluczenia społecznego;
- zwiększeniu dostępności i wspieraniu zrównoważonego środowiska.

Podkreśla się konieczność zwiększenia skuteczności polityki spójności, m.in. [Samecki 2009 s. 7]:

- koncentracji na ograniczonej liczbie priorytetów w ramach strategii *Europa 2020*;
- silniejszych powiązań pomiędzy wynikami a zachętami;
- większej spójności z politykami sektorowymi na poziomach, krajowym i europejskim;
- efektywniejszego systemu zarządzania i kontroli.

Strategia *Europa 2020* wskazuje trzy główne, strategiczne priorytety rozwoju [Komunikat Komisji *Europa 2020*... 2010 s. 5]:

1. rozwój inteligentny obejmujący gospodarkę opartą na wiedzy i innowacji,
2. rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, przyjaznej środowisku i konkurencyjnej;
3. rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, spójnej społecznie i terytorialnie.

W realizacji priorytetów *Europa 2020* polityka spójności będzie odgrywać decydującą rolę.

7. Podsumowanie

Polityka spójności stanowi niewątpliwie czynnik rozwoju regionalnego. Zasadne jest, by wyznaczone kierunki interwencji były rzeczywiście realizowane. Jako działania interwencyjne w zakresie spójności w *Raporcie Policy in the European Union: Growth, Geography, Institutions* wskazano: zastosowanie środków publicznych w celu rozwoju i utrzymania kapitału ludzkiego oraz rynku wewnętrznego; interwencje w zakresie wydajności produkcyjnej sektorów/firm, które wykorzystują lepiej lokalne źródła zasobów; interwencje w zakresie spójności infrastrukturalnej – połączenia z głównymi (liderującymi) regionami celem wzrostu atrakcyjności lokalizacyjnej dla działalności gospodarczej; modernizację instytucjonalną, szczególnie w celu otwartości i koordynacji, oraz przyciągnięcie branżowych zakładów wykorzystujących przede wszystkim nakłady pracy żywej.

Europejska polityka spójności przynosi coraz bardziej widoczne korzyści. Fundusze unijne wpływają na przyspieszenie rozwoju polskich regionów, szczególnie w sferze: gospodarczej, społecznej, jak i przestrzennej. Efekty zauważalne są w: zwiększaniu zatrudnienia, wzmocnieniu potencjału i pozycji przedsiębiorstw, rozwoju infrastruktury technicznej i społecznej.

Integracja Polski z Unią Europejską umożliwiła dostęp do funduszy unijnych, których celem jest zwiększenie spójności społeczno-ekonomicznej powiększonej Wspólnoty, dla promowania: harmonijnego, równomiernego i trwałego rozwoju Unii Europejskiej. Polityka spójności stanowi czynnik prorozwojowy w sferze: gospodarczej, społecznej i przestrzennej. Napływ unijnych środków w perspektywie finansowej 2007-2013 będzie miał pozytywny wpływ na dynamikę wzrostu PKB [*Ocena postępów Polski...* 2008 s. 40; *Wpływ funduszy unijnych ...* 2008], tempo rozbudowy i modernizacji infrastruktury transportowej, sytuację na rynku pracy i wiele innych elementów rozwoju regionalnego².

Polityka spójności po 2013 roku nadal powinna promować ogólny i harmonijny rozwój oraz reagować na zróżnicowania regionalne w okresie pokryzysowym. Jednym z głównych zadań polityki spójności oraz kwestia zapewnienia szybszej konwergencji, integracji społecznej i gospodarczej oraz zapewnienie regionom wykorzystania w pełni swego potencjału rozwojowego.

Literatura

Brozura informacyjna Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej- dla rozwoju Polski Wschodniej 2009, Warszawa, www.polskawschodnia.gov.pl.
Departament Inicjatywy Interreg 2006, Warszawa.

² Potwierdzeniem są badania przeprowadzone za pomocą modeli: Hermin i EUImpactMod.

- Kasprzyk M. 2006 *Europejski Instrument Partnerstwa i Sąsiedztwa w perspektywie 2007 – 2013*, [w:] *Pomoc finansowa Unii Europejskiej dla Polski. Doświadczenia i perspektywy*, red. A. Kopczuk, M. Proniewski, Białystok.
- Komunikat Komisji Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu 2010*, Komisja Europejska KOM(2010), Bruksela 3.3.2010.
- Ocena postępów Polski w konwergencji z krajami UE oraz wpływ funduszy unijnych na gospodarkę w latach 2004-2007 2008*, Warszawa.
- Polska. Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie 2007*, Warszawa.
- Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej 2007 – 2013. Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007 – 2013 2006*, Projekt nr 4 Zaakceptowany przez Radę Ministrów Warszawa, 25 lipca 2006 r., www.stat.gov.pl.
- Przegląd Regionalny 2008*, Warszawa.
- Regionalne Programy Operacyjne 2007-2013*, www.mrr.gov.pl.
- Samecki P. 2009 *Dokument kierunkowy dotyczący przyszłej polityki spójności*, grudzień 2009 (materiał powielony)
- System wdrażania funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności w Polsce w okresie 2007-2013. Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia*”, Warszawa.
- Unijne fundusze dla regionów*, , www.mrr.gov.pl, data wejścia: 16.12.2010.
- Wpływ funduszy unijnych na gospodarkę Polski w latach 2004-2020*, Warszawa.